

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—,
polletno Din 16.—, četrt-
letno Din 9.—, inozemstvo
Din 64.—. — Poštno-čkovni
račun 10.603.

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5

Telefon 2113

Cena inseratom: cela
stran Din 2000.—, pol stra-
ni Din 1000.—, četrt strani
Din 500.—, 1/2 strani Din 250.—,
1/10 str. Din 125.—, Mali ogla-
si vsaka beseda Din 1.20.

Žive priče!

Kdor ima skrb za svoj dom, ta zna uporabiti vsa sredstva, da se zavaruje velike škode, in da postane deležen vseh dobrin, ki se mu nudijo.

Posebno pameten je oni, ki si zna pridobiti prijatelja, kateri mu priskoči na pomoč v slučaju nesreče. Ni je zlepa večje nesreče kakor tedaj, če pogori domačija. »Slovenski Gospodar« je tak prijatelj svojim celoletnim naročnikom. Vsem, katerih natančni naslovi so tu navedeni, je izplačal po 1000 Din, ko jim je pogorela stanovanjska hiša. Skupno dosedaj okrog 50.000 Din.

Seznam izplačanih zavarovalnin.

Kopše Franc, delavec-najemnik, Ormož. Dobnik Franc, kmet, Sladka gora 12, p. Šmarje pri Jelšah. Pihlar Jožef, posestnik, Čermljenšak, p. Sv. Lenart v Slov. gor. Plavčak Ignac, posestnik, Tlake 11, p. Rogatec. Zemljič Franc, posestnik, p. Sv. Tomaž pri Ormožu. Baloh Miha, posestnik, Založe 41, p. Polzela. Gomilšek Marija, posestnica, Megojnice, p. Griže pri Celju. Bračič Simon, posestnik, Vrhloga, Slov. Bistrica. Munda Jože, posestnik, p. Sv. Tomaž pri Ormožu, Elbl Jožef, posestnik, Osek 123, p. Sv. Trojica v Slov. gor. Heric Alojz, posestnik, Staranova vas, p. Križevci pri Ljutomeru. Mohorko Franc, posestnik, Stogovci 40, p. Ptujška gora. Marhat Anton, posestnik, Gornji Dolič, p. Mislinje. Žnider Vinko, posestnik, Gavci, p. Šmartno ob Paki. Stramec Anton, Orlica 40, p. Ribnica na Pohorju. Rožič Janez, Lukanja, p. Oplotnica. Horvat Franc, Hošnica 8, p. Laporje. Vučak Anton, Novi Beznovci, p. Cankova. Lorbek Marija, Podgorje 25, p. Slovenjgradec. Kukovec Jakob, Hajndlu 26, p. Velika Nedelja. Stanjko Anton, posestnik, Ihova, p. Sv. Benedikt v Slov. gor. Hrovat Justin, Gornja Ponikva, p. Žalec. Carl Janez, Gornja Hajdina, p. Ptuj. Čuček Karl, Zg. Porčič št. 2, p. Sv. Trojica v Slov. gor. Mikulič Janez, Sv. Jurij št. 2, p. Rogatec. Kolar Ivan, Dobovec 20, p. Ponikva ob južni žel. Toplak Franc, Grajena 12, p. Ptuj. Jevševar Jernej, Sv. Miklavž št. 58, p. Sv. Jurij ob Taboru. Korošec Anton, Preloge 8, p. Prihova. Plavčak Jernej, Žahenberc 34, p. Rogatec. Pavše Matevž, Kot, p. Prevalje. Skirbiš Anton, Sv. Ana, p. Makole. Zdravec Alojz, Rožički vrh, Sv. Jurij ob Ščavnici. Jurhar Rudolf, Smiklavž, p. Sv. Jurij ob Taboru. Ogrizek Ivan, Starše, p. Št. Janž na Dravskem polju. Kancler Ivan, Starše, p. Št. Janž na Dravskem polju. Jelen Antonija, Št. Andraž 88, p. Št. Ilj pri Velenju. Zegel Matilda, prevžitkarica, Legen, p. Slovenjgradec. Janiš Jakob, Žikarce 47, p. Sv. Barbara v Slov. gor. Krump Jakob, Bevče 20, p. Vele-

nje. Novak Franc, Mihalovci, p. Ivanjkovci. Kresnik Ignac, Kraberg, Loče. Borušek Ign., posestnik, Stranice 28, p. Konjice. Gašparič Ivan, Šardinje 21, p. Velika Nedelja. Več požarov je še v razpravi.

Vsaka slovenska hiša naj bo naročena na

»SLOVENSKEGA GOSPODARJA«.

Ko boste plačevali naročnino, plačujte po 32 Din, saj veste, da ste s tem celoleten naročnik. In nesreča nikdar ne počiva. Bog vas obvaruj požara! Če pa se nesreča vendarle zgodi, kako dobrodošla vam bo

brezplačna zavarovalnina

1000 Din, ki jo boste dobili, ako vam vaša stanovanjska hiša, kamor Slovenski Gospodar zahaja, pogori.

Prijatelji našega lista, poskrbite, da bodo ta seznam čitali vsi oni, ki še niso naročniki Slovenskega Gospodarja. Za tri nove celoletne naročnike dobite kot nagrado gospodarski ali Gospodinski koledar.

Slovenski Gospodar stane celoletno Din 32.—, polletno Din 16.— in četrtletno Din 9.— in se naroča pri

upravi Slovenskega Gospodarja,
Maribor, Koroška cesta št. 5.

*

Japonsko-kitajski spor.

V sporu med seboj sta dva sorodna naroda rumene pasme: Japonci in Kitajci. Po številu večji so Kitajci, ker so

Pregnani kitajski cesar Hsü ang Tung, ki je sedaj v Mukdenu v Mandžuriji in katerega hočejo posaditi Japonci na prestol samostojne Mandžurije.

številčno najmočnejši narod na svetu ter štejejo okoli 400 milijonov ljudi, dočim štejejo Japonci samo okoli 100 milijonov ljudi. Po kulturi, politični in nepolitični organizaciji pa so Japonci veliko močnejši kot Kitajci. Kitajska danes ne predstavlja več enotne države, ker ima jug lastno vlado, sredina svojo, na severu pa gospodarijo razni generali, ki izkoriščajo ljudi. Ako bi torej danes prišlo do vojne med obema narodoma, ni dvoma, da bi Japonci, ki so vojaško izvrstno organizirani in z najmodernejšimi sredstvi opremljeni, v tej nenaki borbi zmagali.

Za kaj pa gre v tem sporu? Za Mandžurijo, ki je severno-vzhodni kot Kitajske, razprostirajoč se med Mongolijo in Rumenim morjem. Po površini je ta pokrajina tako velika, kakor je bila nekdanja avstro-ogrska monarhija. Po prebivalstvu je ta dežela zmes Mandžurov in drugih narodov, zlasti Koreancev, Japoncev in Kitajcev, katerih je največ (preko 22 milijonov). V zadnji dobi narašča pritek Japoncev od leta do leta. Japonski narod se namreč tako naglo in jako množi, da se vsako minuto rodijo Japonski 4 novi državljani. Ker domači otoki vseh Japoncev ne morejo prehraniti in ker je poslednja leta izseljevanje v Zedinjene države Severne Amerike ne samo otežkočeno, marveč onemogočeno, je povse naravno, da se preobilje japonskega naroda izliva ne samo v pelotok Korejo, ki ga imajo Japonci popolnoma v oblasti, marveč tudi v sosedno južno in vzhodno Mandžurijo.

Radi Mandžurije je v tem stoletju že bila vojna, in sicer rusko japonska vojna leta 1904/1905. V tej vojni so Japonci Ruse premagali ter dobili znani Port-Artur in druge kraje. Po tej zmagi so Japonci začeli južni in vzhodni del Mandžurije smatrati za svoje področje, čeprav jim državnopolitično še ne pripada. Zgradili so južno mandžursko železnico, ki vodi do Port-Arturja, zgradili fabrike, izkoriščali rudnike in premogovnike in sploh veliko storili za gospodarsko povzdigo teh delov Mandžurije. Ker so pri tem investirali in porabili težke milijone, ni čuda, da hočejo svoj denar in svoje ljudi zavarovati s politično nadoblastjo nad temi kraji, katero hočejo ne samo ohraniti, marveč še tudi povečati in razširiti.

To je dalo povod, da je Japonska prišla v spor s Kitajsko. Prišlo je že do nekaterih prask in bitk s kitajskimi vojaki, ki jih vodi kitajski general Ma. Ob strani še sedaj stojijo Rusi. Da morajo

Rusi nekaj okreniti, je jasno. Mandžurija je sosedna dežela Azijski Rusiji in ne more biti Rusom vseeno, kdo v tej deželi komandira: ali Kitajci ali Japonci. Neprimerno ljubši je Rusom Kitajec, ki je politično in gospodarsko slab, kakor pa z veliko gospodarsko in vojaško silo razpolagajoči Japonec. Ne samo kot sosed ima Rus interes na Mandžuriji, marveč predvsem radi tega, ker teče po mandžurskih tleh takozvana vzhodna-kitajska železnica, ki je zadnji del sibirskeske železnice in vodi do Vladivostoka. Ako bi Japonci zagospodovali tudi v tem delu Mandžurije, je nevarnost, da Rusija izgubi ne samo to železnico, marveč tudi Vladivostok. Če pa izgubi to mesto, je definitivno odrinjena od Japonskega morja.

Položaj na daljnem vzhodu je torej jako kočljiv. Japonci so s svojimi vojaškimi podvzetji proti Kitajcem v Mandžuriji imeli uspeh. Premagali so kitajskega generala Ma ter zavzeli mesto Cicikar ob vzhodno-kitajski železnici. Po zavzetju tega mesta je mandžurski general Čangčunghij v njem ustanovil vlado neodvisne Mandžurije. Vojaški uspehi Japoncev so kitajski narod jako razburili. Čankajšek, predsednik vlade v Nankingu, je izjavil, da bo odpotoval na sever ter stopil na čelo dvamilijonski armadi, ki bo marširala proti Japoncem.

Medtem pa se Društvo narodov na vse kriplje trudi, da bi japonsko-kitajski spor poravnalo. Toda stvar je jako težka. Če Društvo narodov odloči proti Kitajcem, je nevarnost, da izstopi Kitajska iz njega; ako pa odloči proti Japoncem, bo Japonska izvršila svojo pretnjo o izstopu iz Društva. Je prav težko najti zadovoljivo rešitev po receptu: »Volk sit, koza cela.« V tem slučaju ne čaka samo eden volk na mandžursko kozo.

*

Sprememba v naši vladi. Dosedanji finančni minister dr. Djordja Djurič je podal ostavko, ki je bila sprejeta. Djurič pride za poslanika v London. Za novega finančnega ministra je imenovan podguverner Narodne banke dr. Milorad Djordjevič.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Zahteve avstrijskih velenemcev. Avstrijska velenemška stranka, ki tvori z dr. Schobrovim gospodarskim blokom (dr. Schober je zunanji minister) in s krščanskimi socijalci parlamentarno večino sedanje dr. Burescheve vlade, je poslala vodstvu krščanskih socijalcev spomenico. V spomenici je med drugim izražena zahteva, da se mora krščansko socialna stranka usmeriti v čisto nemško stran po dr. Schobrovem receptu, ki je pristaš združitve Avstrije z Nemčijo in je dal tudi pobudo za pozneje preklicano carinsko zvezo med Nemci in Avstrijci. Zahtev velenemcev

ZA MASIRANJE

pri prehlajenju, lenem krvnem toku in posebnosti pri revmatičnih bolečinah se že skozi 35 let najraje uporablja kot zanesljivo domače sredstvo Fellerjev blagodišeči Elsafluid. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din povsod. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velike specialne steklenice 62 Din brez daljnih stroškov pri lekarnarju Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elsatrg 341. Savska banovina. Fl. 7.

krščanski socijalci ne bodo mogli sprejeti, ker bi jim protifrancosko stališče hudo škodovalo in bi Avstrija v zunanjem svetu še bolj zastoj iskala izdatnejšega posojila nego ga danes. Spor med velenemci in krščanskimi socijalci pa bi utegnil povzročiti vladno krizo.

Madžarska se pogaja z Rusijo. Madžarska vlada je sklenila, da vpostavi trgovinsko zvezo s sovjetsko Rusijo, s katero že ni bila 14 let v stikih. Za enkrat bosta zamenjali obe državi blaga za pet milijonov dolarjev.

Romunija bo imela vlado krizo v kratkem. Romunska vlada pod predsedstvom Jorge je poslala na vse voditelje političnih strank, ki so v vladi in v opoziciji, poziv, naj se izjavijo, ako bi bile pripravljene njih stranke in skupine sodelovati pri sestavi vlade, ki bi bila postavljena na načela parlamentarizma. Dosedanja vlada, tako se bere v tem vabilu, je dovršila svojo nalogo in rešila kmeta njegovih dolgov ter te dolge prevzela na državo in zmanjšala državni proračun od 38 na 25 milijard lejev. Sedaj je prišel čas, ko naj vlada krene s poti političnih osebnosti zopet na kot parlamentarizma. V očigled pravkar navedemu pozivu trdi opozicija, da Jorgova vlada ne more dalje, ker se ne more opirati ne na parlament in ne na narod in bi sploh ne mogla ustvariti v sedanji zbornici delavne večine. Na Romunskem bodo doživeli oster boj med liberalci in kmečko stranko za nadaljnje vodstvo državne politike. Na vlado, pri kateri bi sodelovali kmetijci ali liberalci, ni niti misliti.

Vedno bolj napete razmere v Nemčiji. V Nemčiji se vedno bolj širita stranki Hitlerjevih narodnih socijalistov in komunistov, krčijo se pa srednje stranke reda in resnega državnega dela. Od strank reda stoji trdo edinole katoliški centrum. Nemški narod v srcu sicer ni za neprestana vznemirjanja, a v resnici pa se le zateka po večini pod okrilje nemškega fašizma in komunizma v upu da bosta ti dve stranki zrušili republiko in z njo vred pogazili vse, kar je doslej od prevrata sem tako bridko razočaralo Nemce. Glede presoje razmer v Nemčiji razglašajo angleško časopisje, da je edina trdna politična organizacija med Nemci centrum, ki je pa v manjšini in ne more vladati brez podpore drugih strank. Ako se bodo srednje skupine še nadalje dr. Lile, ako bodo rušili socialne demokrate komunisti, bo vladna združitev na levo nemogoča in katoliški centrum bo prisiljen, da krene na desno in pritegne proti volji v vlado nemške fašiste. Nemška vlada s podporo fašizma bi ne uživala zaupa v svetu in bi bila opasna za mir radi hujškarji hitlerjevcev.

Italijanski zunanji minister Grandi v Ameriki. Dne 17. novembra je dospel v Washington italijanski zunanji minister Grandi. Sprejet je bil z velikimi častmi, pa brez občinstva, ker je bil vašingtonski kolodvor daleč na okrog zastražen. Dostop je imelo le 30 časnikarjev in fotografov s posebnimi izkaznicami. Na peronu so bili zbrani ameriški državni tajnik Stimson s soprogo, Hooverjev osebni tajnik, pobočniki vojske in mornarice, uradniki, vojaški poveljniki, osebje italijanskega poslanštva in delegacija italijansko-ameriške družbe. Pred kolodvorom je bila postavljena častna četa. Grandi se je v policijskem spremstvu odpeljal k Hooverju, potem pa v Stimsonovo vilo. Namen Grandijevega obiska v Washingtonu je ta, da pripravi Ameriko na sodelovanje z Italijo na bodoči razorožitveni konferenci in pa, da bi dobili Italijani kako izdatno dolarsko posojilo. Ameriško časopisje oznanja svetu, da je predpogoj za posojilo Italiji: italijansko-francoski sporazum.

*

Zdravljenje po Poljšakovem načinu.

Našim čitateljem je še v dobrem spominu poskusno zdravljenje raka v mariborski bolnici po učitelju in iznajditelju Poljšaku. Stevilni slučajji, kjer je zdravniška znanost popolnoma odpovedala, ali bi bilo ozdravljenje mogoče samo, če bi se odrezala roka ali noga itd., so uspeli tako, da danes hodijo dotičniki veseli med nami, hvalo počoč Bogu, da je dal tako znanost neukim. Naj omenimo samo slučaj J. Stegra, ki je obolel na sarkomu. Danes bi bil že dolgo pod zemljo. Zdravnik je obljubil Poljšaku, da mu bo pel hvalo po celem svetu, če Stegerja ozdravi. Steger je zdrav, dotični zdravnik pa molči. Niso pa o tem molčali profesorji na Dunaju, in danes je slučaj Steger in slika o njem znana res celemu zdravniškemu svetu. Pri nas zdravniki niso videli ali niso hoteli videti Poljšakovih uspehov, in Poljšak je moral oditi, preden je mogel dokončati zdravljenje. Zdravniki, ki so imeli toliko poguma in pravičnosti, da so priznali dobro delovanje Poljšakovega sredstva, niso bili kaznovani. Toda glej! Javil se je v uredništvu kmet, ki je pisal Poljšaku po zdravilo. Z odgovorom je dobil letak, ki se v prevodu glasi: Vaše blagorodje! Usojam si Vam naznaniti, da sem pričel ordinirati, in to od 14—16 ure ter zdravim z Abjinin-mažo po Poljšaku (za zunanje rake, sarkome, kostno in kožno tuberkulozo, eksceme in gnojnice) »Dr. Anton Kropatsch Dunaj itd.« Torej zdravnik-strokovnjak po Poljšaku. V najkrajšem času bo kakor poročajo, otvorjen Poljšakov sanatorij na Dunaju. Tako bodo naši ljudje morali nositi denar na Dunaj, mesto da bi bili tuji prisiljenci nosili denar k nam ter bi od iznajdbe slovenskega človeka imeli dobiček slovenski zdravniki, gostilničarji in obrtniki. Poljšakovo zdravljenje študirajo sedaj na Dunaju zdravniki-strokovnjaki iz raznih